

Ob dnevu reformacije, 2020

Martin Luther – heretik ali heroj?

Kdor ne razume reformacije in epohalnih sprememb, ki so ji sledile, ne more razumeti sveta, v katerem živimo danes, niti zakaj je svet takšen, kakršen je. Reformatorji so na novo odkrili načela, ki so nujno potrebna tudi v svetu globalizacije, agresivnega kapitalizma, potrošništva, digitalne revolucije, terorizma, vojn, ekološkega kriminala, individualizma in negotovosti. Reformacija naglašava svobodno družbo, kajti redefinicija posameznikovega neposrednega odnosa do Boga ima pozitiven vpliv na odnose med ljudmi, koncept duhovništva vseh vernikov pa na demokratizacijo Cerkve in družbe. Tedanja »mlada stara Cerkev« je sinonim za moderni pluralni svet.

Več kot poltisočletna inventura reformacije je dobra popotnica, da se zdaj, ko spet živimo v spopadu različnih ver in kultur, izognemo »duhovni Hirošimi« nekdanje tridesetletne vojne. Ne sme se zgoditi, da bi kogarkoli etiketirali in bi se ponovilo, kar je doživljal Luther, ko so ga razglasili za sina pogube, sejalca zablod, demona v človeškem telesu, upornika, heretika in spako, ki naj bi bil deloma norec, deloma pa obsedenec, kot je to zapisal teolog Bernhard Lohse. Razlog za negativno percepcijo reformacije je v tem, da se o reformaciji premalo govori, čeprav gre za najznačilnejši dogodek v družbeni, kulturni, verski, znanstveni in politični zgodovini Evrope. V krvi Martina Luthra ni bilo revolucije, a je postal revolucionarni lik zoper vse vrste oligarhije. Korupcija je spodbudila revolucijo, kateri je dal pečat ravno

Luther. Danes, ko je družba postala tovarna kriz in laži, znova potrebujemo religijsko, politično, ekonomsko, znanstveno, tehnološko, kulturno, medijsko in intelektualno reformacijo informacij. Vsaka kriza je trenutek resnice, ki nam pokaže, kakšni smo v resnici. Resnica je prva žrtev v času krize, zato reformacija kliče po argumentirani resnici, saj živimo v času, za katerega velja: »... Tako noro, da je morda spet resnično.« (C. K. Chesterton) Ali pa, kot je napisal sodobni pisec: »Vem, da jutri ne bo bolje, ampak tega ne smem povedati.«

Neopazni menih Martin Luther je proti tedanji trdnjavi enoumja zanetil prvo medijsko revolucijo. Ob izumu tiska je postal jezik kot lingua franca odlično sredstvo za izmenjavo naprednih idej, wittenberška univerza pa Luthrovo komunikacijsko središče. Hierarhični totalitarizem in kvazi komisije so dali vse od sebe, da bi njegove informacije cenzurirali in jih filtrirali, a so se nepričakovano multiplicirale. Zdajšnji medijski diskurz je dosti bolj zapleten. Vsak posameznik je lahko hkrati proizvajalec in potrošnik (prosumer) informacij. Danes so nepismeni tisti, ki ne vedo, kam iti po informacije. Prehitevajo nas otroci, svetovni zvezdniki popularnih spletnih družbenih omrežij, internetni iskalniki pa postajajo sodobni bogovi z zvenečimi imeni Google, Yahoo, Bing ... Namesto da bi se iz reformacije kaj naučili, smo podobni pamfletu Georgea Orwela, ki je v svoji Živalski farmi zapisal: »Zdaj je bilo jasno, kaj se je zgodilo s prašičjimi obrazi. Živali zunaj so obračale svoje poglede od prašiča do človeka in od človeka do prašiča in spet od prašiča do človeka; a žal je bilo nemogoče povedati, kdo je kdo.«

Reformacija kot zgodba o uspehu bi morala biti vsako leto jubilej, ne pa komemoracija, žalna parada pozabljenega napredka. Odločiti se moramo, ali je bil Martin Luther heretik ali heroj. Od tega je odvisna reformacija informacij.

Dr. Daniel Brkič,
pastor Evangelijske cerkve Dobrega pastirja Novo mesto